הכנסת העשרים וחמש

יוזמת: חברת הכנסת מירב בן ארי

פ/6471/25

הצעת חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון – סמכויות ועדת האתיקה בשל הפרעה בבית משפט וסמכויות בית משפט ביחס לחבר הכנסת), התשפ"ו–2026

תיקון סעיף 13ד

1. בחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951[1] (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 13ד –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי פסקה (3) יבוא:

"(4) עשה אחד מהמעשים המנויים בסעיף 72(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984[2].";

(2) בסעיף קטן (ד), אחרי פסקה (7) יבוא:

"(8) שלילת שכר בסכום של 5,000 שקלים חדשים אם הטילה על חבר הכנסת עיצום מהעיצומים המפורטים בסעיף קטן זה בשל עשיית מעשה כאמור בסעיף קטן (א)(4); עיצום לפי פסקה זו בנסיבות האמורות בו הוא עיצום חובה."

הוספת סעיף 15א

2. אחרי סעיף 15 לחוק העיקרי יבוא:

"סמכויות בית משפט ביחס לחבר הכנסת

15א. אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מסמכויות בית משפט ביחס לחבר הכנסת לפי סעיפים 68 ו-72 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984."

דברי הסבר

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א–1951 (להלן – חוק החסינות), נועד להבטיח את חופש הפעולה הפרלמנטרי של חברי הכנסת ולאפשר את מילוי תפקידם הציבורי ללא חשש מהליכים משפטיים הנובעים מפעילותם הפרלמנטרית או מהצרת צעדיהם על ידי הרשות המבצעת.

---

[1] ס"ח התשי"א, עמ' 228.
[2] ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

עם זאת, במהלך השנים התעוררה אי-בהירות באשר להיקף תחולת החסינות בין כותלי בית המשפט, ובפרט באשר ליחס בינה ובין סמכויות בית המשפט לניהול הדיון ושמירת הסדר באולם. בהיעדר הבהרה מפורשת, התגבשה בפועל בבתי המשפט פרקטיקה זהירה, שלעתים הביאה לסטייה מכללי הדיון והאכיפה החלים על כלל הציבור, ולצמצום השימוש בסמכויות הנתונות לבית המשפט כלפי חברי הכנסת. זאת על אף שחסינות בפני סמכויות אלו שמעניק החוק לבתי המשפט אינה מתיישבת עם תכליות חוק החסינות כפי שתוארו לעיל ועל אף שלעמדת יוזמת הצעת החוק ברי שהוראות חוק החסינות לא חלות בהקשר זה.

הצעת חוק זו נועדה להסיר ספק ולקבוע כי חסינותם של חברי הכנסת אינה גורעת מסמכויות בית המשפט להגביל את הנוכחות באולם בית המשפט בדיון מסוים או להרחיק אדם מאולם בית המשפט בשל הפרעה לדיון בהתאם להוראות סעיפים 68 ו-72 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984.

כמו כן, מוצע לקבוע כי חבר הכנסת שינהג, בעת דיוני בית המשפט באולם בית המשפט, בלשכת שופט או סמוך למקום הדיון, באופן שאוסר סעיף 72 לחוק האמור, כלומר ינהג בדרך של אלימות או איומים או בדרך פרועה או מבישה; יקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט; יאיים על פקיד בית המשפט או יפריע לו למלא את תפקידו; או יפריע בדרך אחרת לדיוני בית המשפט, יהיה נתון לשיפוטה של ועדת האתיקה של הכנסת. ככל שהוועדה תחליט שאכן התנהגות חבר הכנסת עלתה לכדי הפרעה כאמור, ולצד כל עיצום אחר שתחליט עליו בעקבות כך, היא תהיה מחויבת להטיל על חבר הכנסת שלילת שכר בסכום של 5,000 שקלים חדשים.

מטרת הצעת החוק אם כן היא להבהיר את המצב החוקי הקיים, לתת בידי ועדת האתיקה של הכנסת כלי אפקטיבי לטיפול בהפרות אתיות מסוג זה, להגן על תקינות ההליך השיפוטי, על עצמאות הרשות השופטת ועל עקרון השוויון בפני החוק, והכול תוך שמירה על ייעודה המקורי של החסינות הפרלמנטרית – הגנה על פעילות הכנסת וחברי הכנסת, ולא פגיעה בעבודת בתי המשפט.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

א' בשבט התשפ"ו (19.01.2026)